

Работнікі літаратуры і мастацтва! Змагайцеся за высокую ідэйнасць літаратуры і мастацтва, мясціны ўдасканалвайце сваё мастацкае майстэрства! Стварайце творы, вартыя нашага вялікага народа!

(З Заключэння ЦК КПСС да 1 Мая 1956 г.)

Рэспубліканская нарада работнікаў культуры

Учора ў Мінску закончыла сваю работу рэспубліканская нарада работнікаў культуры. У ёй прынялі ўдзел дырэктары культурных дамоў творчасці, тэатраў, музеяў, сельскіх і раённых дамоў культуры, многія загаднікі бібліятэк, хат-чытальніц, кінемеханікі, кінаапаратчыкі і работнікі. З дакладам «Заданні работнікаў культуры рэспублікі ў святле рашэнняў XX з'езду КПСС» выступіў міністр культуры БССР Г. Я. Кісялёў.

У спрычак па дакладу выступілі многія ўдзельнікі нарады.

Кінемеханік Магілёўскага раёна тав. Хадаровіч у сваім выступленні адзначыў, што некаторыя мастацкія кінокартэжы аб'явілі сапраўды трагічныя ў вядомым спэцыяльным да сельскага гледача. Яны, як правіла, спачатку ідуць у Магілёў, а затым — у раённых цэнтрах. Хлебаробы Магілёўшчыны яшчэ да гэтага часу не бачылі фільм «Чужая радзіма». А такія карціны ў першую чаргу неабходна паказваць у вёсцы. Аб тым, што падобныя рэчы трапляюць у сельскія бібліятэкі тав. Федараў, загаднік Радашковіцкай кінарні тав. Меркуль, загаднік Іванаўскага раёна тав. Іванова, намеснік начальніка Магілёўскага абласнога ўпраўлення культуры тав. Жаўлакоў, загаднік аддзела культуры Гомельскага сельскага раёна тав. Рубановіч і інш.

На нарадзе выступіў намеснік міністра культуры БССР В. Н. Сурын, міністр культуры Літоўскай ССР І. Д. Смільявічус.

Удзельнікі нарады прынялі сацыялістычнае абавязальства і выкалікалі на спародзіта работнікаў культуры Літоўскай ССР.

РАШЭННІ З'ЕЗДУ ДЗВЯННІ ТВОРЧЫ УЗДЫМ

Загальнае сягоння ў любы сельскі клуб ці бібліятэку Васіленіцкага раёна. Тут вы ўбачыце прыгожа аформленыя кніжныя вітрыны, рэкамендацыйныя спісы літаратуры ў дапамогу агітатару, папулярныя лекцыі і даклады, прысвечаныя гістарычным рашэнням XX з'езду КПСС.

Зеляноцкая хата-чытальня, якую ўзначальвае Н. Акуліч, па ўсім паліграфічным брыгадам сельскагаспадарчых арцель «Комунар» і «Совеская Беларусь» арганізавала для сельскай лямпы і гутаркі аб шэсцім п'яцігадовам плане.

У Раённым доме культуры дэманструюцца рашэнні з'езду ў дзвоні, наддаюцца карцінкі мастацкай самадзейнасці, у рэпертуар якіх уключены вершы і п'есні аб партыі. За апошні час агітатары дома культуры выступілі за кашэртмі ў сааце «Велічы» на торфарэапрадукцыйнае «Захрышчэнне» і ў прамысловай арцель «Расветы» і ў некаторых калгасных раёнах.

І. ШПАДАРК.

НАПЯРЭДАДНІ ВЫХАДНОГА ДНЯ

Пасля апублікавання Указа Прэзідыума Вярхоўнага Савета ССР і постановы Савета Міністраў ССР «Аб скарачэнні працягласці рабочага дня для рабочых і служачых у пераходныя і пераходна-выпадковыя дні культурна-асветныя ўстановы Старадарожскага раёна распрацавалі новыя планы, накіраваныя на паліграфічнае культурна-асветнае выхаванне насельніцтва.

Цяпер у пераходныя дні ў раённых бібліятэках больш часта чытаюць кніжкі ў пераходныя дні. Кожны суботні вечар бібліятэка робіць звыш ста кнігавыдаў мастацкай, палітычнай, сельскагаспадарчай і тэхнічнай літаратуры. Чытачы, якія вывучаюць рашэнні XX з'езду КПСС, могуць атрымаць кансультацыю загадніку чытальняў тав. Ермаловіч. Велічы і чула яна сустракае сваіх чытачоў. Падобныя вынікі сваёй працы, яна і заваявала вышэйшым адзначэннем.

— Скарачэнне рабочага дня адзучаецца і ў нас. Людзі вольны ад працы час выкарыстоўваюць для павышэння свайго культурнага і палітычнага ўзроўня.

М. ЗАЛЕСКІ.

50-годдзе І. В. Гутарава

Грамадскіх рэспублікі адзначае п'яццадзісяцігоддзе з дня нараджэння крэйтка, літаратурнага і педагога Івана Васільевіча Гутарава.

У прыватны ад Праўлення Саюза пісьменнікаў БССР у адрас юбіляра гаворыцца:

«З навуковым добрасумленнем і творчай прынікнёнасцю вы працуеце над даследаваннямі сучаснай паэтычнай творчасці нашага народа. Ваша кніга «Барыца і творцы народных месцішч» па праву заваявала шырокую папулярнасць у чытачоў.

Многа часу прысвяцілі вы распрацоўцы праблемных пытанняў савецкай літаратуры. Вашы лекцыі і крытычныя артыкулы аўтэнтычна вызначаюць навінанасць, палітычны парасам, творчым падыходам да справы. Да Вашага слова ўважліва прыслухоўваюцца нашы літаратары. Яно дамагае ў справе камуністычнага выхавання савецкай моладзі».

20 красавіка ў Саюзе пісьменнікаў БССР адбыўся пасвячэнне прысвечанае юбілею. Аб гэтым і творчым шляху І. В. Гутарава расказаў доктар філалагічных навук М. Ларчына. Пасля ўрачыстага пасвячэння адбыўся канцэрт.

Дзённік мастацтва

Вечар фартэп'янных дуэтаў

Цікавы жанр фартэп'янных дуэтаў, для якога многімі кампазітарамі створана значная літаратура, даў магчымасць у канцэрце Генрыха і Станіслава Нейгаузаў (18 красавіка ў зале Мінскай музычнай школы) вывесці гарманічна агульнасць стылю, роднасць выканаўчых індывідуальнасцей удзельнікаў дуэта, — настаўніка і таленавітага вучня.

Больш таго, ён вывёў многія рысы адной з цудоўных творчых школ савецкага п'янінізма — школы прафесара Г. Нейгауза, вучні якога вядомы сваімі бліскучымі выступленнямі на міжнародных конкурсах п'янінаў.

У праграму канцэрта былі ўключаны два творы, якія рэдка выконваюцца: «Варыяцыі і фуга на тэму Бетховена» Макса Рэгера і сюіта Клода Дэбюсі «Белае і чорнае».

У манументальных варыяцыях Рэгера на тэму, узятую з маленькага твора Бетховена для фартэп'яна — багатыя, выканаўца асабліва ўдалае заключная фуга. Яе найцікавейшая і складаная паліфоніяльная тканіна, дынаміка, строгасць і строінасць былі перададзены артыстамі вельмі ярка.

Добрае ўражанне зрабіла сюіта Дэбюсі. Яна названа «Белае і чорнае» з прычыны разнікі кантрастаў у музыцы.

А. Крыўчэня ў Мінску

Мінскі глядач знаёмы са спеваком А. Крыўчэням па яго мінусовым выступленні. На гэты раз ён выканаў партыю Дон-Базілія ў оперы Расіні «Севільскі прыручнік» і партыю Млынара ў оперы Даргамыжскага «Русалка».

А. Крыўчэня шчасліва спадучае сваё вакальнае майстэрства з вядомым і яркім сямінальным талентам. Асаблівае творчае пошукі артыста, пошук за прастаці і даступнасцю, з'яўляецца арганічнай музыкай-сінтэзіс вобразаў. Выконваючы партыю Дон-Базілія, ён адлюстроўвае трагічнага маладога гэтага ролі — чорнай сутані, шаржаваная і карыкатурысцка. Дон-Базілія ў яго трактоўку — рэалістычная фігура прайздзяцела-манаха. Артыст перадае рысы ханжаства, пахламства і праданнасці, але калі спыняецца дружным смех гледацельнай залы, яна выступае новай страцінай рысы вобраза — подласці. Крыўчэня прымушае паверыцца, што Дон-Базілія «смейшы і страшыня», Павло-Ф. Шапінга.

У оперы Даргамыжскага «Русалка» Крыўчэня выступіў у партыі Млынара. Таленавіты артыст сыграў ролю на нарастаючай лініі — ад добрадарожнага хаміма і кітраватасці да сапраўднага глыбокага трагізма. З выключнай выразнасцю праводзіць ён сцэну Млынара з Князем. З цудоўным майстэрствам пераўвасаблення раскрыў ён прыступы бурнага вар'яцтва і моманты праяўлення. Артыст умеў выдатна карыстацца паузамі, напэўняючы іх глыбокім зместам.

А. МАРАЛЕЦ, заслужаны артыст БССР.

На здымку: Сцэна з оперы «Русалка». У ролі Млынара — А. Крыўчэня.

ВЫТОКІ ТВОРЧАСЦІ

Многія творы беларускіх кампазітараў, якія напісаны за апошнія гады, сведчаць аб паліграфічным падыходзе іх аўтараў да вырашэння ідэйна-мастацкага зместу. У іх ёсць прыкметны рост прафесійнага майстэрства, авалодання формай. Гэтыя два працэсы — развіццё форм і зместу, праходзяць не зусім роўнамерна, але агульнай варшана становіцца беларускай музычнай творчасці і тэняцкім яе развіццям ад гэтага не маюцца.

Беларуская музыка моцна свайго сувязю з народнай песняй і музычнай творчасцю. Лепшыя творы беларускай музыкі — блізка да народна-песняных інтанацый. І менш за ўсё гэтая блізкасць праўляецца ў непасрэдным цытаванні народных песень. Іх багатая мелодыка, сюжэты, таму арганічна ўвабіваюцца ў прафесійнальную музычную творчасць. Пятанні мелодычнага зместу беларускай, як і іншых, і ўсёй савецкай музыкі, дзеля яшчэ не вырашаны ў нашай творчай практыцы.

Чамусьці існуе даволі распаўсюджанае думка, нібы мелодычнасць, даступнасць, «музычны імпакт» абавязковыя толькі для масавай пэніі, для аперы і ваюгу «легкай музыкі», запущаныя ў оперы і балете, у рамансе, але зусім неабавязковыя (і нават залішныя) для сімфонічнага і камерна-інструментальнага жанраў. Для іх часта адзіным крытэрыем іх мастацкай вартасці становіцца ўаровенне прафесійнай сталеці, майгаварства аўтара. Ші не таму, як адначала ў свой час газета «Правда», гэты жанр музычнай творчасці значна астае ад яснасна рэстучых культурных запатрабаванняў народа, а колькасць сімфонічных твораў для шырокага аўдыторыя вельмі абмежаваная? Між тым, артыст і вобразнасць сімфонічнага твора ў многім залежаць іменна ад мелодыкі. Толькі

Спектакль аб гераічным юнацтве

«Як гартавалася сталь» у Тэатры юнага гледача

Калі адшумелі апошнія апладасменты і гаваркі натоўп хлопцаў і дзяўчат памкнуўся да гартароў, у чарзе каля вешалаў можна было пацвердзіць усхваляваную юнацкія галасы.

Восем гэта чалавек! Якая воля! Якая ўпартасць! Герой!

— Часы былі іншыя. Грамадзянская вайна, рэвалюцыйны запал — рамантыка!

— Чаму — былі, а цяпер? Цястуніна зямлі, Сібіры! Чуў выступленне Нікіты Сергеевіча на Усеаюзнай нарадзе маладых будзівнікоў?

— Ну, дык ён жа сам гаворыць, што гэта — не п'есні на бліжнім екаіе, а ў Сібіры. А там не да рамантыкі, там трэба змагацца, ствараць новыя прамысловыя раёны.

— Ну, я-ж і кажу, трэба быць, як Паўка Карчагіна — тады і ў глухой сібірскай тайзе знойдзеш натхненне і для душы і для пэніі.

Спектакль па шырока вядомай рамане «Як гартавалася сталь» Н. Сяроўскага (у інсцэніроўцы Ф. Бандаўкіна) і праўды вучыць нашу моладзь мужнасці, адвазе, высокаму патрыятызму. Ён напоўняе рамантыкай грамадзянскай вайны, пафасам станаўлення новага жыцця, глыбіню чалавечых пачуццяў. Любімы вобраз герояў раманна паўстаюць перад гледацкай блізкай і шчыра. Падзеі адбываюцца свайго жыццёвага, гістарычнага праўды, іх вострыя і дынаміка развіцця робяць сцэнічны твор цікавым, а хаця гледацка неспынай, вазі памер інсцэніроўкі заагата вядлікі, і спектакль канчаецца пойма.

Рэжысёрам тэатра разам з акцёрскім калектывам неабходна грунтоўна вывучыць акустычныя якасці гледацельнай залы і ў адпаведнасць з гэтым больш выразна выяўляць тэкст на сцэне, бо не жаць, многа слоў не даходзіць да публікі. Слабая артыкуляцыя амаль большасці выканаўцаў прымушае напружвацца і шукаць сэнсу ў папозных дэзюаў асобы, а не ў яе гаворкі.

Ёсць абавязковыя тэатральныя правілы. Трэба гаварыць на сцэне так, каб не толькі кожнае слова, але шпнт, нават уздых акцёра чуваць было ў самым канцы залы Трэба, каб нягледзячы на тое, што на сцэне паказваецца цёмная ноч, можна было ўбачыць нават кожную маршчыну на твары героя. А ў спектаклі «Як гартавалася сталь» ёсць такія сімвалы, напрыклад, у тым, дзе камера так заземлена, што і ўсю постач чалавека ледзь вядзь.

Мы знарок пачалі размову спачатку пра некаторыя тэхнічныя непаладкі ў спектаклі, бо яны ўвогуле псууюць пастаноўваючую культуру тэатра. Гэтая культура вайны з першых жа дзён настолькі ўкарнілася ў маладым калектыве, каб выхоўваць у ім высокую патрабавальнасць да сваёй працы.

Залішны прычымненне некаторых сцэн не робіць, аднак

Так пачынаецца сцэнічны шлях Паўла Карчагіна. Артыст А. Бяляеў, які выконвае ролю Паўкі, у асноўным, перакавалінае перадае найбольш істотныя рысы свайго героя. Ён імкнецца, селы, нават дэзркі, але ў той-жа час чумлі і уважлівы. Восм, у паварна і ўважлівы і штанах, вікрата, не прычэсаны, Паўка Карчагіна тым не менш слабабуеў Тоні Туманавай. Ён вельмі адрозніваецца ад яе звычайных прыяцеляў, гімназістаў і сваім дапытлівым розумам, шчырасцю душы, і сцяго вольна можа імпаунаваць іх інтэлігентнай натурой Тоні.

Паўку Карчагіну спадабаўся Тоні, і ён пачаўся да яе ўсёй сваёй істотай. Але-ж барыцца за сацыяльную свабоду, якая бурліць навокал, машынай за сабысця пачуцці. Павел ідзе на фронт. Жаваў па свайму характару, добры баянін, вясёлды і танцор, ён хутка заваяваў гераічна-сімвалі больш, а яго сямельна багаты дзедні прыносіць яму славу выдатнага разведчыка Коннай арміі.

Агні калгаснай вёскі

Яшчэ нядаўна электрычнасць у вёсках найбольш рэспублікі была радкай з'явай. Лямпаўкі Глыба свяціліся толькі ў калгасных, размешчаных паблізу гарадоў. Змянілася беларуская вёска за апошнія гады. Электрычныя агні зазвалі ў самых аддаленых кутках рэспублікі. Электрычнасць прышла не толькі ў жылыя дамы, але і на фермы, прыняла ў рух розныя сельскагаспадарчыя машыны.

Калгаснікі, перакананыя ў значнасці электрыфікацыі гаспадаркі, самі ўзяліся за будаўніцтва гідрэлектрастаній.

За апошнія гады такіх станцый з'явілася нямала.

Янаўская ГЭС Астравецкага раёна дада тавіную электраэнергію 24 населеным пунктам. Звыш трыццаці вёсак атрымліваюць электрычнасць ад Валынскай ГЭС Ваўкаўскага раёна. Дала ток Сакоўшчынскай ГЭС Валожынскага раёна. Міжакалгасныя калгасныя станцыі будуцца ў Дулішчынскай і Пешчаніцкіх раёнах.

Апрача таго, будуцца сельскія дзяржаўныя гідрэлектрастанцыі. Самы буйнай з іх будзе Чырвінская ГЭС Кіраўскага раёна.

У многіх электрыфікаваных калгасных усе працэсы працэсу механізацыі. У сельскаарцель імя Молатава Ружанскага раёна працуе 35 электратрактараў. Столькі-ж матараў ёсць у калгасе «Комінтэрн» Магілёўскага раёна. Механізавава жыгалагадоўча ферма і гаспадарчыя пабудовы ў сельскаарцель імя Сталіна Васіленіцкага раёна.

Работы па сельскай электрыфікацыі з кожным годам паліграфічна. Сялята намечана асвятліць 190 калгасных рэспублікі г. з.п. у два разы больш, чым у мінулым годзе.

Валікая увага электрыфікацыі калгаснай вёскі надаецца ў шостай п'яцігодцы. Да канца 1960 года калы паловы калгаснаў Беларусі атрымаюць электрычную энергію.

Н. СТЯМШКА, галоўны інжынер тэатра № 21 «Сельэлектрабуд».

Як гартавалася сталь

У творчых магчымасцях артыста. Яму нестасе натхненасці, артыстызма, якія залелі-б топка раскрыць паэтычнасць душы Тоні, яе рамантыку. У выкананні Д. Шапфевей вобраз перш за ўсё не юнацкай чароўнасці, шчырасці паводзіць, цэльнасць пачуццяў, але яе Тоня выглядае некалькі праставатай. Таму разрыў з Паўлам у сцэне на будоўлі чыгучкі ў лесе не мае неабходнага глыбокага псіхалагічнага зместу.

Маладыя артысты радуецца не толькі тым; што яны зрабілі, але і багатай перспектываю.

У спектаклі ёсць шмат іншых маладых артыстаў, якія ствараюць хонь і ападычныя, але ярыя ролі. Сарод іх: Зашаўт—Хрысція, К. Міжгайда—Валя, Н. Ращчупкін—Віктар Лышчынскі, К. Караёва—Нэллі, Д. Галіна—Тая, Е. Раўд—самагонішчыца.

Пераканаўчы вобраз сабра Паўла Карчагіна, маладога баяна камсамольца Сяргея Брузаўска і камсамольскага арганізатара Рыты Ушніной стварыў А. Кашчэр і С. Мацюкевіч.

У маладым выканаўчым калектыве Тэатра юнага гледача ў спектаклі «Як гартавалася сталь» выступаюць і вольныя акцёры. Так, у вобразе паліграфічна Федара Жураў я бачым былога акцёра Рускага дзяржаўнага драматычнага тэатра імя М. Горькага К. Верамейчыка, які стварае яркую і тыповую фігуру—моцнага думна большыка. У роліх Дулішчынска і Капырныя Міхайлаўны выступаюць артысты В. Окалаў і А. Ротэр.

Спектакль пакідае добрае ўражанне. Ён праўдзівая ад-

Толькі ў апошні час з'яўляюцца буйныя сімфонічныя творы аб барыцтве з мір.

У многім удалую спробу стварыць буйны твор аб дружбе народаў зрабіў П. Падаквіраў у сваёй сімфоніі (1949 г.). На жаль, пасля гэтага ніхто з нас па-свабоду не звяртаўся да гэтай вядомай тэмы.

Мала напісана аб калгасным жыцці. З буйных твораў тут можна назваць толькі харавую маладзёжную сюіту Г. Вагнера, якая напісана жыва і темпераментна, з юнацкім запалам. І. Кузавоў мінусовым дэтам два месяцы быў на цалінных землях у Поўночным Казахстане і прыёме агульна ўсёго тры невялікія п'есні, да некалькіх запісаў. Якія-б ні былі удалы некаторыя з пэніі (напрыклад, хор «Зямля Казахстана квітнее»), але іх вельмі мала.

Наша творчасць астае ад вельмі рыхлых прабаўванняў, якія ставіць наш народ, партыя, само жыццё. Грандыёзныя перспектывы, на ўсё шыршы і магутнасць рагорныты перад намі на XX з'езду КПСС, па-новому ставяць перад намі задачы развіцця нашай творчасці, асабліва ў галіне сімфонічнай, праграмаўнай музыкі.

Трэба знайсці шляхі максімальнага набліжэння да масавага слухача нашай камерна-інструментальнай музыкі, у асаблівасці такіх вядучых для ўспрыняцця форм, як кватэты, тры і іншыя інструментальныя ансамблі. Яны, на жаль, застаюцца на паўнак даступнымі толькі для параўнальна вузкага кола музыкантаў-прафесіяналаў і добра падрыхтаваных аматараў. Варта шырока прапагандаваць камерную музыку, падрыхтоўваць слухачоў да яе ўспрынявання.

Слаба развіты ў нас і кантатна-аратарыяльны жанр. З гэтага жанру жанцельна адназначна толькі кантаты А. Баратнікова і харавыя сюіты Г. Вагнера, Араторы ў нас пагоў няма.

Военна-абудзёная Другі Усеаюзны з'езд кампазітараў, дзе ўсе пытанні, якія нас хвалюць, трэба спадзявацца, будуць абмеркаваны ў шырокай творчай дыскусіі.

